

Recente ontwikkelingen in aantallen en verspreiding van rosse stekelstaart in Nederland

André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland

Sovon voert vogeltellingen uit om de verspreiding en aantallen van alle in Nederland in het wild levende vogelsoorten te kunnen volgen. Hieronder vallen dus ook exoten, zoals de rosse stekelstaart.

De rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*) is een eendensoort die inheems is in Noord-Amerika. De soort komt ook in Europa in het wild voor. De oorspronkelijke bron hiervoor zijn watervogelcollecties. Vanwege het risico op hybridisatie met de in Zuid-Europa inheemse witkopsstekelstaart (*Oxyura leucocephala*) staat de soort momenteel op de Unielijst van invasieve exoten. In 2014 is de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) begonnen met bestrijding van de rosse stekelstaart.

Broedvogels

Het eerste vastgestelde broedgeval dateert uit 1973. Tot de jaren negentig was het een onregelmatige broedvogel. Sinds het begin van de jaren negentig zijn jaarlijks broedterritoria uit Nederland gemeld. Het aantal gemelde broedterritoria is tussen 1999 en 2007 sterk toegenomen tot 22 in 2007. Sindsdien fluctueren de aantallen, met in 2015 19 territoria. Broedterritoria hebben in veel gevallen betrekking op in broedbiotoop aanwezige paartjes of baltsende mannetjes soms met een andere soort, zonder dat er zekerheid is over daadwerkelijk broeden. Het aantal meldingen van vogels met jongen is klein de laatste jaren: in zowel 2014 als 2015 werden twee zekere broedgevallen gemeld.

De verspreiding van de soort is al jaren nagenoeg beperkt tot Laag-Nederland met een aantal vaste regio's: diverse waterrijke locaties verspreid over Zuid-Holland, Flevoland en de Randmeren, het Markiezaat en omgeving en Friesland. In de meeste gevallen gaat het om één of twee broedpaar per locatie. Een uitzondering is het Markiezaat waar in 2014 10 paar (weliswaar zonder aanwijzing voor broeden) werden geteld.

Verspreiding en aantallen van de rosse Stekelstaart als niet-broedvogel op basis van seizoensmaxima uit het telseizoen 2015/16. Het betreft hier voorlopige resultaten. (Bron: Sovon & NEM)

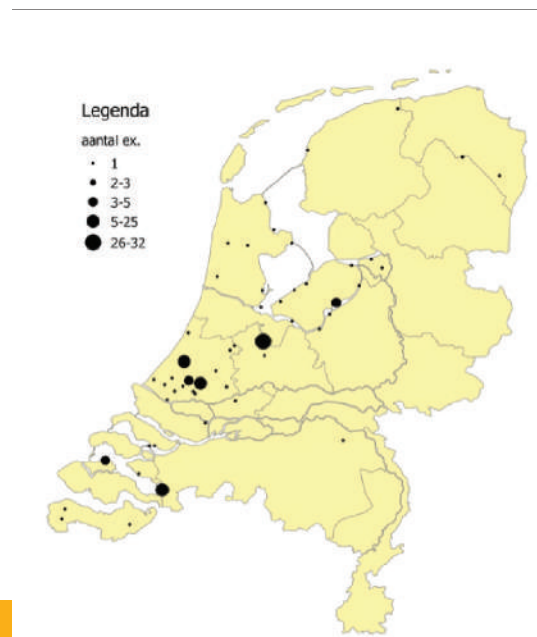
Rosse stekelstaart man. (Foto: Harvey van Diek)

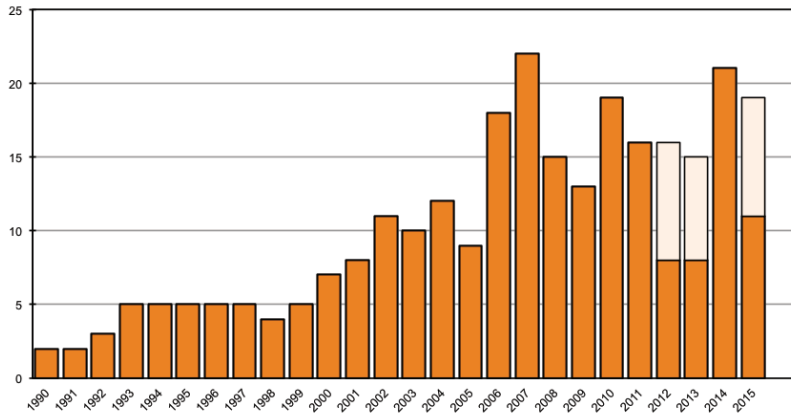
Niet-broedvogels

Het aantalsverloop op basis van de watervogeltellingen laat een zelfde beeld zien als dat van de broedvogels, met een snelle opkomst in de jaren negentig met een maximum van 97 vogels in seizoen 2005/06 en sindsdien een wat fluctuerend patroon met een tendens naar afname. De laatste seizoenen zijn maximaal zo rond de 60 vogels geteld.

Verspreiding

Als naar de verspreiding van de maximum aantallen per gebied uit telseizoen 2015/16 wordt gekeken, dan valt op dat er weliswaar overlap is met de regio's waar broedterritoria zijn gemeld, maar dat de soort dan ook buiten de bekende broedgebieden wordt gezien, zoals verspreid over Noord-Holland, maar vooral het grote aantal (maximaal 32 exemplaren) op de Vechtplassen springt dan in het oog.

1990 - 2015

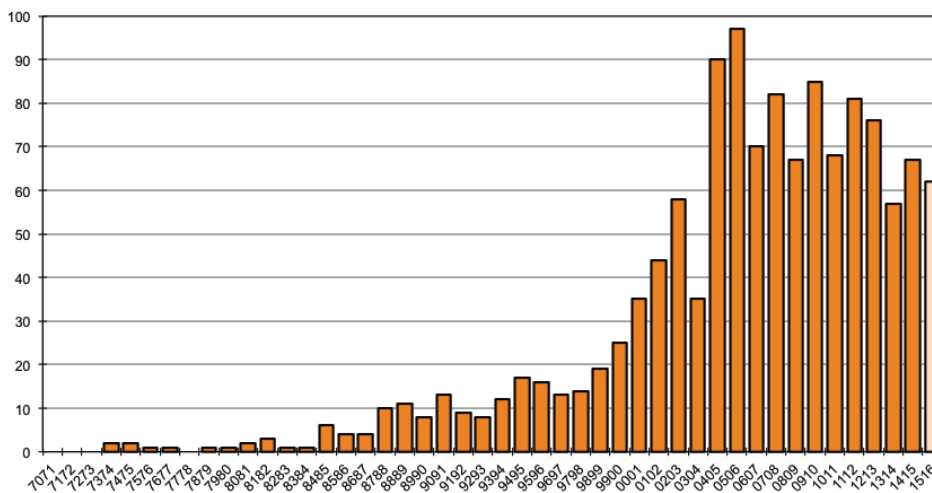
De aantalsontwikkeling van de rosse stekelstaart als broedvogel in Nederland in de periode 1990-2015. N.B. dit betreft het aantal gemelde broedparen (donker oranje), dus het werkelijke aantal kan hoger liggen. Voor het Markiezaat is het aantal voor 2012, 2013 en 2015 bijgeschat (wit).

(Bron: Sovon & NEM)

Boven: rosse stekelstaart man in winterkleed met tafeleend vrouw; Onder: rosse stekelstaart man, overgang winter-/zomerkleed. (Foto's: Sovon)

Hoewel niet is uit te sluiten dat her en der broedvogels worden gemist lijkt het erop dat de soort zich 's winters over een groter gebied verspreidt en er plaatselijk buiten de broedgebieden concentratievorming optreedt.

1970 - 2015

De aantalsontwikkeling van de rosse stekelstaart in de periode 1970-2015 als niet-broedvogel, gebaseerd op seizoensmaxima. Seizoen 2015/16 is een voorlopig aantal en daarom lichte balk. (Bron: Sovon & NEM)